

تحقیق در عملیات

۱- مسأله پارامتریک ماکزیم سازی زیر به ازای چه مقدار θ بهینه خواهد بود؟ ($\theta \geq 0$)

	x_1	x_2	x_3	x_4	x_5	
Z	0	$9 - 2\theta$	0	$11 - 2\theta$	$2 - \frac{1}{3}\theta$	$240 - 36\theta$
x_1	1	6	0	$\frac{2}{3}$	$-\frac{1}{6}$	6
x_3	0	-1	1	$-\frac{1}{3}$	$\frac{1}{3}$	12

$$\begin{aligned} (1) \quad 0 \leq \theta \leq \frac{9}{2} \quad (2) \quad 0 \leq \theta \leq \frac{11}{2} \quad (3) \quad 0 \leq \theta \leq \frac{20}{3} \quad (4) \quad 0 \leq \theta \leq 9 \end{aligned}$$

۲- مدل استفاده برای فرموله کردن توزیع گندم های وارداتی از طریق بنادر به سیلوها و از سیلوها به کارخانجات آردسازی چیست؟

- (۱) برنامه ریزی خطی
(۲) حمل و نقل ساده
(۳) حمل و نقل مرکب
(۴) حمل و نقل مرکب و برنامه ریزی خطی

۳- جواب بهینه مسأله تخصیص زیر کدام است؟

شغل فرد	A	B	C	D
۱	۱	۰	۰	۱
۲	۱	۰	۲	۰
۳	۱	۱	۰	۰
۴	۰	۰	۲	۰

- (۱) $1 \rightarrow B$
(۲) $1 \rightarrow C$
(۳) $1 \rightarrow C$
(۴) همه موارد
- (۱) $2 \rightarrow D$
(۲) $2 \rightarrow B$
(۳) $2 \rightarrow B$
(۴) همه موارد
- (۱) $3 \rightarrow C$
(۲) $3 \rightarrow D$
(۳) $3 \rightarrow D$
(۴) همه موارد
- (۱) $4 \rightarrow A$
(۲) $4 \rightarrow A$
(۳) $4 \rightarrow A$
(۴) همه موارد

۴- محدودیت های فعال در نقطه بهینه در مسأله حداکثر سازی با علامت \leq ، محدودیت هایی هستند که دارای قیمت های

سایه ای

- (۱) صفر باشند.
(۲) کوچک تر یا مساوی صفر باشند.
(۳) مثبت باشند.
(۴) بزرگ تر یا مساوی صفر باشند.

۵- یک مدل حمل و نقل متوازن را در نظر بگیرید.

- (۱) اگر حداقل یکی از $c_{ij} - (u_i + v_j)$ ها مثبت باشد، به بهینگی رسیده ایم.
(۲) اگر تمام $c_{ij} - (u_i + v_j)$ ها مثبت یا صفر باشند، به بهینگی رسیده ایم.
(۳) اگر تمام $c_{ij} - (u_i + v_j)$ ها منفی یا صفر باشند، به بهینگی رسیده ایم.
(۴) اگر حداقل یکی از $c_{ij} - (u_i + v_j)$ ها منفی باشد، به بهینگی رسیده ایم.

جدول اول و نهایی یک مدل برنامه‌ریزی خطی به صورت زیر می‌باشد و تابع هدف به صورت max و محدودیت‌ها به فرم \leq هستند. متغیرهای کمکی X_3 و X_4 می‌باشند. به ۵ سوال بعد پاسخ دهید.

	X_1	X_2	X_3	X_4	
Z	-۳۰	-۱۰	۰	۰	۰
X_3	۲	۱	۱	۰	۴
X_4	۲	۲	۰	۱	۶

جدول اول

	X_1	X_2	X_3	X_4	
Z	۰	۵	۱۵	۰	۶۰
X_1	۱	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	۰	۲
X_4	۰	۱	-۱	۱	۲

جدول نهایی

۶- حداقل افزایش در ضریب X_2 در تابع هدف چقدر باشد تا این فعالیت مقرون به صرفه گردیده و وارد پایه شود؟

- (۱) ۷ (۲) ۱۵ (۳) ۵ (۴) ۱۰

۷- مقدار سمت راست محدودیت دوم چقدر می‌تواند کاهش یا افزایش یابد تا جواب فعلی قابل قبول باقی بماند؟

- (۱) کاهش ۱ واحد، افزایش ۱۰ واحد
(۲) کاهش ۲ واحد، افزایش ∞
(۳) کاهش ∞ واحد، افزایش ۵ واحد
(۴) کاهش ∞ واحد، افزایش ۲ واحد

۸- با توجه به جدول نهایی داده شده به ازای هر واحد افزایش مقدار سمت راست محدودیت اول چقدر به تابع هدف اضافه می‌شود؟

- (۱) ۱۰ واحد (۲) ۱۲ واحد (۳) ۲۰ واحد (۴) ۱۵ واحد

۹- با توجه به جدول نهایی داده شده اگر اضافه کردن محدودیت جدید $4X_1 + X_2 = 4$ روی مدل اصلی چیست؟

- (۱) موثر است و جواب جدید $X_1^* = \frac{1}{2}$, $X_2^* = \frac{1}{2}$
(۲) موثر است و جواب جدید $X_1^* = \frac{1}{3}$, $X_2^* = \frac{1}{3}$
(۳) موثر است و جواب جدید $X_1^* = \frac{1}{4}$, $X_2^* = \frac{1}{3}$
(۴) بدون اثر است.

۱۰- با توجه به جدول نهایی داده شده در صورتی که X_3 , X_4 میزان منابع باقی مانده را نشان دهند، اگر قیمت هر واحد از منبع اول در بازار ۱۷ و منبع دوم ۱۴ باشد:

- (۱) خرید منبع اول و دوم به صرفه است.
(۲) فقط خرید منبع دوم به صرفه است.
(۳) فقط خرید منبع اول به صرفه است.
(۴) خرید هیچ کدام از منابع به صرفه نیست.
۱۱- مسأله برنامه‌ریزی پویای زیر را در نظر بگیرید.

$$\begin{aligned} \max Z &= x_1^2 + 2x_2^2 + 4x_3^2 \\ x_1 + 2x_2 + 4x_3 &\leq 8 \\ x_1, x_2, x_3 &\geq 0 \end{aligned}$$

اگر در مرحله سوم حالت برابر ۷ و تصمیم برابر ۲ باشد مقدار تابع هدف چقدر است؟

- (۱) ۱۶ (۲) ۴ (۳) ۸ (۴) چنین چیزی وجود ندارد.

۱۲- در سوال قبل تعداد حالت‌ها و تصمیم‌ها در مرحله دوم چند است؟

(۱) حالت = ۹ ، تصمیم = ۵ (۲) حالت = ۸ ، تصمیم = ۴ (۳) حالت = ۴ ، تصمیم = ۴ (۴) حالت = ۴ ، تصمیم = ۵

۱۳- مسأله زیر را در نظر بگیرید:

$$\begin{aligned} \max \quad & \sum_{i=1}^3 P(i, s_i, x_i) \\ \text{s.t.} \quad & \sum_{i=1}^3 x_i = 5 \\ & x_i \geq 0, \quad i = 1, 2, 3 \end{aligned}$$

در صورت حل مسأله با برنامه‌ریزی پویای پسرو در مرحله n ام روند حل کدام است؟

$$f(n, s_n, x_n) = P(n, s_n, x_n) + \max \sum_{i=n+1}^3 p(i, s_i, x_i) \quad (۱)$$

$$\begin{cases} f(n, s_n, x_n) = P(n, s_n, x_n) + \max \sum_{i=n+1}^3 p(i, s_i, x_i) \\ \sum_{i=n}^3 x_i = S_n \end{cases} \quad (۲)$$

$$\begin{cases} f(n, s_n, x_n) = P(n, s_n, x_n) \times \max \sum_{i=n+1}^3 p(i, s_i, x_i) \\ \sum_{i=n}^3 x_i = S_n \end{cases} \quad (۳)$$

$$\begin{cases} f(n, s_n, x_n) = P(n, s_n, x_n) + \sum_{i=n+1}^3 p(i, s_i, x_i) \\ \prod_{i=n}^3 x_i = S_n \end{cases} \quad (۴)$$

۱۴- در حل یک مسأله ILP با برنامه‌ریزی پویا تعداد متغیرهای حالت

(۱) به تعداد متغیرها ربط دارد. (۲) به تعداد محدودیت‌ها ربط دارد.

(۳) به تعداد محدودیت‌ها بعلاوه تعداد متغیرها ربط دارد. (۴) به تعداد درجه متغیرها در تابع هدف ربط دارد.

۱۵- در یک مسأله برنامه‌ریزی آرمانی فرض کنید یکی از اهداف به صورت $f_1(x) = c^1x$ باشد و آرمان آن Z_1 باشد

متغیرهای انحراف آن‌ها هم d_1^+ و d_1^- باشد به صورت زیر:

$$c^1x + d_1^- - d_1^+ = Z_1$$

در صورتی که هدف آن باشد که c^1x بیشتر از Z_1 باشد کدام متغیر انحراف باید در تابع هدف قرار داده شود؟

(۱) d_1^+ (۲) d_1^- (۳) d_1^+, d_1^- (۴) هیچ کدام

۱۶- در سوال قبل در صورتی که بخواهیم c^1x تا حد ممکن به Z_1 نزدیک شود کدام متغیر انحراف باید در تابع هدف قرار

بگیرد.

(۱) d_1^+ (۲) d_1^- (۳) d_1^+, d_1^- (۴) هیچ کدام

۱۷- یک مسأله حداکثر جریان را در نظر بگیرید که در آن ظرفیت هر کدام از کمان‌ها می‌باشد و f جریانی است که از گره ابتدا به گره انتها ارسال می‌شود. برش $\alpha\beta$ را در نظر بگیرید که در آن مجموعه گره‌هایی است که با گره ابتدا در یک طرف برش می‌باشند. آنگاه کدام گزینه صحیح می‌باشد؟

$$\begin{aligned} (1) \quad f &\leq \sum_{i \in X, j \in \bar{X}} u_{ij} & (2) \quad f &\geq \sum_{i \in X, j \in \bar{X}} u_{ij} & (3) \quad f &= \sum_{i \in X, j \in \bar{X}} u_{ij} & (4) \quad f - \sum_{i \in X, j \in \bar{X}} u_{ij} = 2f \end{aligned}$$

۱۸- بازی دونفره زیر را در نظر بگیرید:

B \ A	۱	۲	۳
۱	۳	-۱	-۳
۲	-۳	۳	-۱
۳	-۴	-۳	۳

نقطه زینی این مسأله کدام است؟

$$(1) \quad (-3, 2) \quad (2) \quad (3, -3) \quad (3) \quad (1, 1) \quad (4) \quad \text{نقطه زینی ندارد.}$$

۱۹- ماتریس بازده $\begin{bmatrix} a & b \\ c & d \end{bmatrix}$ را در نظر بگیرید که بازیکن A استراتژی (x, y) و بازیکن B استراتژی (u, v) را انتخاب می‌کنند که

$$x + y = u + v = 1 \quad x, y, u, v \geq 0$$

برقرار است. کدام گزینه صحیح است؟

- (۱) افزودن مقدار ثابت $k > 0$ به هر یک از عناصر ماتریس بازده به اندازه k واحد به ارزش بهینه اضافه می‌شود.
- (۲) با ضرب هر یک از عناصر ماتریس بازده در عدد ثابت $k > 0$ ، ارزش بهینه در k ضرب می‌شود.
- (۳) در گزینه‌های (۱) و (۲) استراتژی‌های بهینه هیچ تغییری نمی‌کنند.
- (۴) تمام گزینه‌ها

۲۰- جدول بازی 2×4 زیر را در نظر بگیرید:

B \ A	۱	۲	۳	۴
۱	۲	۲	۳	-۱
۲	۴	۳	۲	۶

استراتژی بهینه بازیکن A کدام است؟

$$\begin{aligned} (1) \quad &\left(\frac{1}{3}, \frac{2}{3}\right) & (2) \quad &\left(\frac{3}{4}, \frac{1}{4}\right) & (3) \quad &\left(\frac{1}{2}, \frac{1}{2}\right) & (4) \quad &\left(\frac{5}{6}, \frac{1}{6}\right) \end{aligned}$$

پاسخ

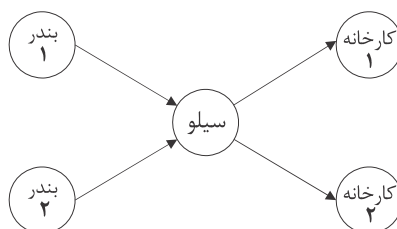
۱- گزینه «۱» صحیح است.

شرایط بهینگی در max سازی $z_j - c_j \geq 0$ می باشد.

$$\left. \begin{array}{l} 9 - 2\theta \geq 0 \Rightarrow \theta \leq \frac{9}{2} \\ 11 - 2\theta \geq 0 \Rightarrow \theta \leq \frac{11}{2} \\ 2 - \frac{1}{3}\theta \geq 0 \Rightarrow \theta \leq 6 \end{array} \right\} \Rightarrow \theta \leq \frac{9}{2} \Rightarrow 0 \leq \theta \leq \frac{9}{2}$$

۲ - گزینه «۴» صحیح است.

یک مسأله با ۲ بندر، یک سیلو و ۲ کارخانه را در نظر بگیرید:

ملاحظه می‌شود که این مسأله یک حمل و نقل مرکب می‌باشد، زیرا گره سیلو می‌تواند هم نقش مبدأ و هم نقش مقصد را داشته باشد. در ضمن هر مسأله حمل و نقل یک مسأله برنامه‌ریزی خطی هم می‌باشد.

۳ - گزینه «۴» صحیح است.

چون مسأله هیچ صفر مستقل ندارد پس حتماً جواب بهینه چندگانه دارد. که تمام جواب‌های موجود در گزینه‌ها بهینه می‌باشند. برای چک کردن گزینه‌ها فقط توجه شود که صفر انتخاب شده باشد و یک کار به دو فرد و یا یک فرد به ۲ کار داده نشده باشد.

۴ - گزینه «۴» صحیح است.

از آنجایی که مسأله max سازی و قیود \leq می‌باشند پس تمام متغیرهای دوگان $W_i \geq 0$ می‌باشند (چون فرم کانونی max است) و چون قیود فعال می‌باشند بنابراین $S_i = 0$ می‌باشد که متغیر دوگان آن می‌تواند مثبت و یا حتی صفر هم بشود (در صورت تباهیدگی دوگان).

۵ - گزینه «۲» صحیح است.

$$Z_{ij} - C_{ij} = u_i + v_j - C_{ij} \leq 0 \Rightarrow$$

پس اگر $C_{ij} - (u_i + v_j) \geq 0$ باشند به بهینگی رسیده‌ایم.

۶ - گزینه «۳» صحیح است.

چون X_7 غیر پایه‌ای می‌باشد می‌نویسیم:

$$(Z_7 - C_7)_{\text{جدید}} = (Z_7 - C_7)_{\text{قدیم}} + (C_7 - (C_7 + \Delta)) \leq 0$$

$$\Rightarrow 5 + (-\Delta) \leq 0 \Rightarrow \Delta \geq 5$$

۷ - گزینه «۲» صحیح است.

$$B^{-1} \begin{bmatrix} 4 \\ 6 + \Delta_7 \end{bmatrix} \geq 0 \Rightarrow B^{-1} \begin{bmatrix} 4 \\ 6 \end{bmatrix} + B^{-1} \begin{bmatrix} 0 \\ \Delta_7 \end{bmatrix} \geq 0$$

$$\begin{bmatrix} 2 \\ 2 \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} 0 \\ \Delta_7 \end{bmatrix} \geq 0 \Rightarrow \Delta_7 \geq -2$$

۸ - گزینه «۴» صحیح است.

$$\Delta Z = \Delta b_1 w_1 \Rightarrow \Delta Z = (+1)(15) = +15$$

۹ - گزینه «۲» صحیح است.

نقطه بهینه مسأله $X^* = (2, 0)$ می‌باشد که در قید جدید صدق نمی‌کند. پس محدودیت جدید برای نقطه بهینه موثر می‌باشد.

نقطه بهینه جدید پس از اضافه کردن محدودیت جدید و حل آن با DS باید حتماً روی قید جدید قرار داشته باشد که فقط گزینه (۲) می‌تواند صحیح باشد زیرا:

$$4 \times \frac{1}{3} + \frac{8}{3} = \frac{12}{3} = 4$$

۱۰ - گزینه «۳» صحیح است.

چون $X_4 > 0$ داخل پایه می‌باشد پس منبع دوم اضافه داریم و خرید از آن اصلاً با هر قیمتی صرف ندارد. فقط از منبع اول می‌توانیم خرید کنیم آن هم با قیمت حداکثر ۱۵ زیرا قیمت سایه آن ۱۵ می‌باشد.

۱۱ - گزینه «۴» صحیح است.

اگر حالت برابر ۷ باشد یعنی باقی مانده از سمت راست محدودیت برابر ۷ است یعنی $S_3 = 7$ می‌باشد. محدودیت را در مرحله سوم در نظر بگیرید.

$$4X_3 \leq S_3 = 7$$

در این حالت $X_3 = 2$ نمی‌تواند باشد یعنی تصمیم برابر ۲ نخواهد شد.

۱۲ - گزینه «۱» صحیح است.

X_7	0	1	2	3	4
S_7					
0					
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					

باقی مانده از سمت راست محدودیت را حالت می گیریم

محدودیت به صورت $S_7 \leq 2X_7$ می باشد که اگر در نهایت $S_7 = 8$ باشد مقادیری که X_7 می تواند به خودش بگیرد 4 یا 3 یا 2 یا 1 یا 0 می باشد. پس در مرحله دوم تعداد تصمیم ها برابر 5 می باشد.

۱۳- گزینه «۲» صحیح است.

$$f(n, s_n, x_n) = P(n, s_n, x_n) + f^*(n+1, s_{n+1})$$

$$f(n, s_n, x_n) = P(n, s_n, x_n) + \max \sum_{i=n+1}^r p(i, s_i, x_i)$$

$$\sum_{i=n}^r x_i = s_n \text{ می باشد پس داریم } s_n = 5 - \sum_{i=1}^{n-1} x_i$$

۱۴- گزینه «۲» صحیح است.

در مسائل LP, ILP و NLP با برنامه ریزی پویا، تعداد متغیرهای حالت به تعداد محدودیت ها ربط دارد زیرا S_i متغیر حالت i ام را تعریف می کنیم مقدار باقی مانده از سمت راست محدودیت i ام.

۱۵- گزینه «۲» صحیح است.

چون هدف آن است که c^1x بیشتر از آرمان خودش باشد پس مقدار گرفتن d_1^+ هیچ اشکالی ندارد ولی مقدار گرفتن d_1^- یعنی c^1x کمتر از Z_1 می باشد زیرا $c^1x + d_1^- = Z$ خواهد شد.

۱۶- گزینه «۳» صحیح است.

در این حالت d_1^- و d_1^+ هر دو باید به سمت صفر میل کنند تا $c^1x = Z_1$ شود پس d_1^- و d_1^+ هر دو داخل تابع هدف قرار خواهند گرفت.

۱۷- گزینه «۱» صحیح است.

در مسأله حداکثر جریان هیچ گاه جریان f از ظرفیت برش هیچ کدام از محدودیت ها بیشتر نخواهد شد زیرا حداکثر جریان با حداقل برش یکسان می باشد.

۱۸- گزینه «۴» صحیح است.

$B \backslash A$	1	2	3	min
1	3	-1	-3	-3
2	-3	3	-1	-3
3	-4	-3	3	-4
max	3	3	3	

max

min

3 ≠ -3

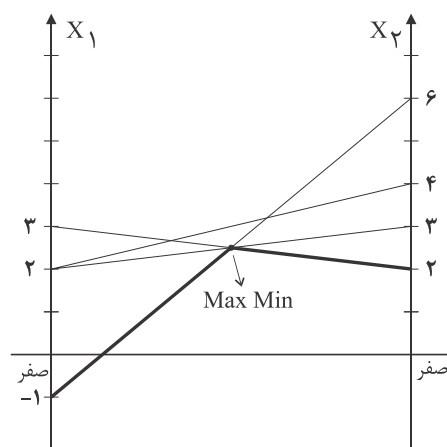
پس مسأله نقطه زینی ندارد.

۱۹- گزینه «۴» صحیح است.

با افزودن یک مقدار ثابت به تمام عناصر ماتریس بازده در یک مسأله بازی ها استراتژی بهینه هیچ تغییری نمی کند ولی به ارزش هدف بهینه (تابع هدف بهینه) k واحد اضافه می شود. به همین ترتیب اگر $k > 0$ در تابع هدف ضرب شود.

۲۰- گزینه «۳» صحیح است.

شکل مربوط به بازیکن A را رسم می کنیم.

$$\begin{cases} -X_1 + 6X_2 = 3X_1 + 2X_2 \\ X_1 + X_2 = 1 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} X_1 = \frac{1}{2} \\ X_2 = \frac{1}{2} \end{cases}$$